



## การศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีแรงจูงใจในงานจิตรกรรมสร้างสรรค์ศิลปะเซอร์เรียลลิสม์ An Analytical Study of Motivation Theory in Creative Painting within Surrealist Art

ชนิสรา วรโยธา<sup>1</sup>, ประภัศร ภูंपระเสริฐ<sup>1</sup>

Chanisara Vorayotha<sup>1</sup>, Praphatsorn Phooprasert<sup>1</sup>

มหาวิทยาลัยชินวัตร<sup>1</sup>

Shinawatra university<sup>1</sup>

Corresponding Author E-mail: sorn\_slip@yahoo.com

### Article Info

#### Academic Article

**คำสำคัญ:** แรงจูงใจ, เพศภาวะ,  
จิตไร้สำนึก, เซอร์เรียลลิสม์,  
จิตรกรรม

**Keywords :** Motivation, Gender,  
Unconscious, Surrealism,  
Painting

Received: 10/06/2025

Revised: 09/09/2025

Accepted: 22/12/2025

Published online: 24/12/2025

### บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งนำเสนอผลการศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีแรงจูงใจที่สะท้อนผ่านงานจิตรกรรมในแนวเซอร์เรียลลิสม์ ซึ่งเป็นขบวนการทางศิลปะที่โดดเด่นในศตวรรษที่ 20 โดยมีลักษณะเฉพาะในการถ่ายทอดความฝันไร้สำนึก และภาพเหนือจริงที่ไม่จำกัดอยู่ในกรอบความเป็นเหตุเป็นผล ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผ่านการพิจารณาผลงานของศิลปินเซอร์เรียลลิสต์ จำนวน 4 คน ประกอบไปด้วย ซัลวาดอร์ ดาลี, เรอเน่ มากริตต์, เลโอนอรา คาร์ริงตัน และ แม็กซ์ เอิร์นส์ โดยมุ่งเน้นที่การแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ทางเพศ ความปรารถนา ความกลัว และความรู้สึกภายในของมนุษย์

**ผลการศึกษาพบว่า** เซอร์เรียลลิสม์มิได้เป็นเพียงพื้นที่สำหรับการแสดงออกทางจิตไร้สำนึกเท่านั้น แต่ยังเป็นเวทีที่สะท้อนถึงมุมมองทางเพศและแรงจูงใจภายในอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเป็นหญิงความเป็นชาย และความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคมศิลปะ นอกจากนี้ยังพบทฤษฎีของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ มีอิทธิพลต่อแนวคิดและสัญลักษณ์ในงานศิลปะเหล่านี้อย่างมากเพื่อวิเคราะห์ระดับความคิดก่อนนำไปสู่ผลงานสร้างสรรค์

บทความนี้มีเป้าหมายในการขยายขอบเขตความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างเพศและศิลปะ โดยเสนอแนวทางใหม่ในการมองงานจิตรกรรมเซอร์เรียลลิสม์ผ่านมิติของแรงจูงใจส่วนบุคคลและโครงสร้างสังคมทางเพศที่แฝงอยู่ในผลงานสร้างสรรค์



## Abstract

This study of surrealist painting aims to analyze the theory of motivation as reflected in surrealist artworks an artistic movement that flourished in the 20th century, characterized by its unique ability to express dreams, the unconscious mind, and irrational imagery beyond the confines of logical reasoning. This research employs a qualitative analytical approach through the examination of the works of four surrealist artists: Salvador Dalí, René Magritte, Leonora Carrington, and Max Ernst. The analysis focuses on the expression of gender identity, desire, fear, and the inner emotional states of the human psyche.

The findings reveal that Surrealism is not merely a space for the expression of the unconscious, but also a platform that profoundly reflects perspectives on gender and inner motivations, particularly concerning femininity, masculinity, and power relations within the artistic sphere. Moreover, Sigmund Freud's theories are found to have greatly influenced the concepts and symbolism in these artworks, serving as a framework for analyzing thought processes that lead to creative production.

This article aims to broaden the understanding of the interconnection between gender and art by proposing a new approach to viewing Surrealist paintings through the dimensions of personal motivation and the underlying social structures of gender embedded within creative works.

## บทนำ

ศิลปะแนวเซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism) ถือเป็นหนึ่งในขบวนการศิลปะที่ทรงอิทธิพลที่สุดในศตวรรษที่ 20 โดยมีจุดมุ่งหมายในการเชื่อมโยงระหว่างความฝัน จิตไร้สำนึก และความเป็นจริง ผ่านภาพเหนือจริงที่ท้าทายตรรกะและเหตุผลตามขนบศิลปะ (สตีน ชัยประสาธน์. 2539: 40) แนวคิดของเซอร์เรียลลิสม์มีรากฐานจากจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ที่มุ่งเน้นการเปิดเผยแรงขับภายในที่ฝังอยู่ในจิตใต้สำนึก โดยเฉพาะแรงขับทางเพศ ความกลัว ความปรารถนา และความรู้สึกผิด อย่างไรก็ตามแม้ว่าศิลปะเซอร์เรียลลิสม์จะได้รับการศึกษามากในมิติทางจิตวิเคราะห์และการเมืองวัฒนธรรม (พิมพ์พร ชูประภาวรรณ. 2564: 72) แต่มิติเกี่ยวกับแรงจูงใจ (motivation) ส่วนบุคคลที่ปรากฏผ่านอัตลักษณ์ทางเพศ และความสัมพันธ์เชิงอำนาจในงานจิตรกรรมกลับยังได้รับความสนใจอย่างจำกัด โดยเฉพาะในมุมมองที่เชื่อมโยงระหว่างแรงจูงใจส่วนลึกกับโครงสร้างทางสังคม และบทบาททางเพศภายใต้บริบทศิลปะงานศึกษานี้จึงมีความสำคัญในการวิเคราะห์ว่าศิลปินเซอร์เรียลลิสต์ใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือในการสะท้อนความเป็นชาย ความเป็นหญิง ความไม่สมดุลของอำนาจในโลกศิลปะอย่างไร และแรงจูงใจภายในนั้นสัมพันธ์กับบริบททางสังคมวัฒนธรรมอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะผ่านการศึกษางานของ ซัลวาดอร์ ดาลี, เรอเน่ มากริตต์, เลโอนอรา คาร์ริงตัน และแม็กซ์ เอิร์นส์ ซึ่งล้วนมีวิธี



แสดงออกถึงจิตไร้สำนึกที่สัมพันธ์กับเพศในรูปแบบที่แตกต่างกัน (สมชาย ศรีสอนดี. 2563: 101)

ศิลปะเซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism) จึงมีรูปแบบและองค์ประกอบที่เฉพาะเจาะจงยากต่อการรับรู้ถึงแรงจูงใจในการสร้างสรรค์ผลงาน (สดชื่น ชัยประสาธน์. 2539: 101) การศึกษานี้ตั้งเป้าหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมแนวเซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism) อธิบายแนวความคิดที่มุ่งเน้นการปลดปล่อยจินตนาการและการสำรวจจิตไร้สำนึกของศิลปินที่มาจากแรงจูงใจ โดยศิลปินในกลุ่มนี้เชื่อว่าศิลปะสามารถทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงระหว่างโลกแห่งความฝัน ความคิด ความกลัว ความปรารถนา และความรู้สึกภายใน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เหตุผลไม่สามารถครอบงำได้อย่างสมบูรณ์ในบริบทดังกล่าว (พิมพ์พร ชูประภาวรรณ. 2564: 89)

ศิลปะเซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism) มิได้เป็นเพียงการแสดงออกเชิงสุนทรียะ หากแต่ยังสะท้อนถึงโครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของศิลปิน โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับบทบาททางเพศและแรงจูงใจ ส่วนบุคคลที่แฝงอยู่ในภาพเขียนงานศิลปะจำนวนมากในขบวนการนี้ได้นำเสนอภาพของเพศหญิงและเพศชายในลักษณะที่แสดงถึงความรู้สึกนึกคิดที่ลึกซึ้งซับซ้อน อีกทั้งยังสะท้อนมุมมองทางจิตวิทยาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ และแรงขับเคลื่อนในระดับจิตไร้สำนึก (สดชื่น ชัยประสาธน์. 2539: 115) การศึกษาเกี่ยวกับผลงานจิตรกรรมศิลปะเซอร์เรียลลิสม์เป็นพื้นฐานของการแสดงออกทางความรู้สึกภายในจิตใจที่ไม่สามารถอธิบายออกมาได้ด้วยคำพูด ซึ่งศิลปินในเซอร์เรียลลิสม์มีแรงจูงใจที่สำคัญโดยพยายามอธิบายความรู้สึกผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

## แนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) จอร์จ มิลเลอร์ (George Miller) ให้นิยามแรงจูงใจว่าเป็นการผลักดันและการกระตุ้นทั้งมวลทางด้านชีววิทยา ด้านสังคม และด้านจิตใจ ซึ่งเอาชนะความคร้านของเรา และช่วยให้เราทำสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะทำอย่างกระตือรือร้นหรือกระอักกระอ่วน แรงจูงใจเบื้องหลังการกระทำของเราถูกชี้นำโดยหลายปัจจัย เช่น สังคม และความอยากรู้อยากเห็นเป็นแรงจูงใจทางจิตวิทยา ดังนั้นแรงจูงใจเป็นสิ่งที่ซับซ้อนการเข้าใจความซับซ้อนของแรงจูงใจนั้นอยู่บนพื้นฐานของการตระหนักว่าการทำงานของมันเป็นวิวัฒนาการมา เพื่อช่วยให้เราลดการเจ็บปวดทางกายจนเหลือน้อยที่สุด ในขณะเดียวกันก็เพิ่มความพึงพอใจให้มากที่สุด ซึ่งเป็นสิ่งที่กลไกแนวคิดทางจิตวิทยาอธิบายสาเหตุถึงประโยชน์ในทางปฏิบัติมากมายงานวิจัยทางวิชาการช่วยให้เราเข้าใจอธิบายทำนาย หรือปรับเปลี่ยนสิ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจของเรา ซึ่งเป็นศูนย์ควบคุมการรู้คิด ความรู้สึก และพฤติกรรม (ณัฐสุดา เต็มพันธ์, ผู้แปล. 2564: 104-215) ดังนี้

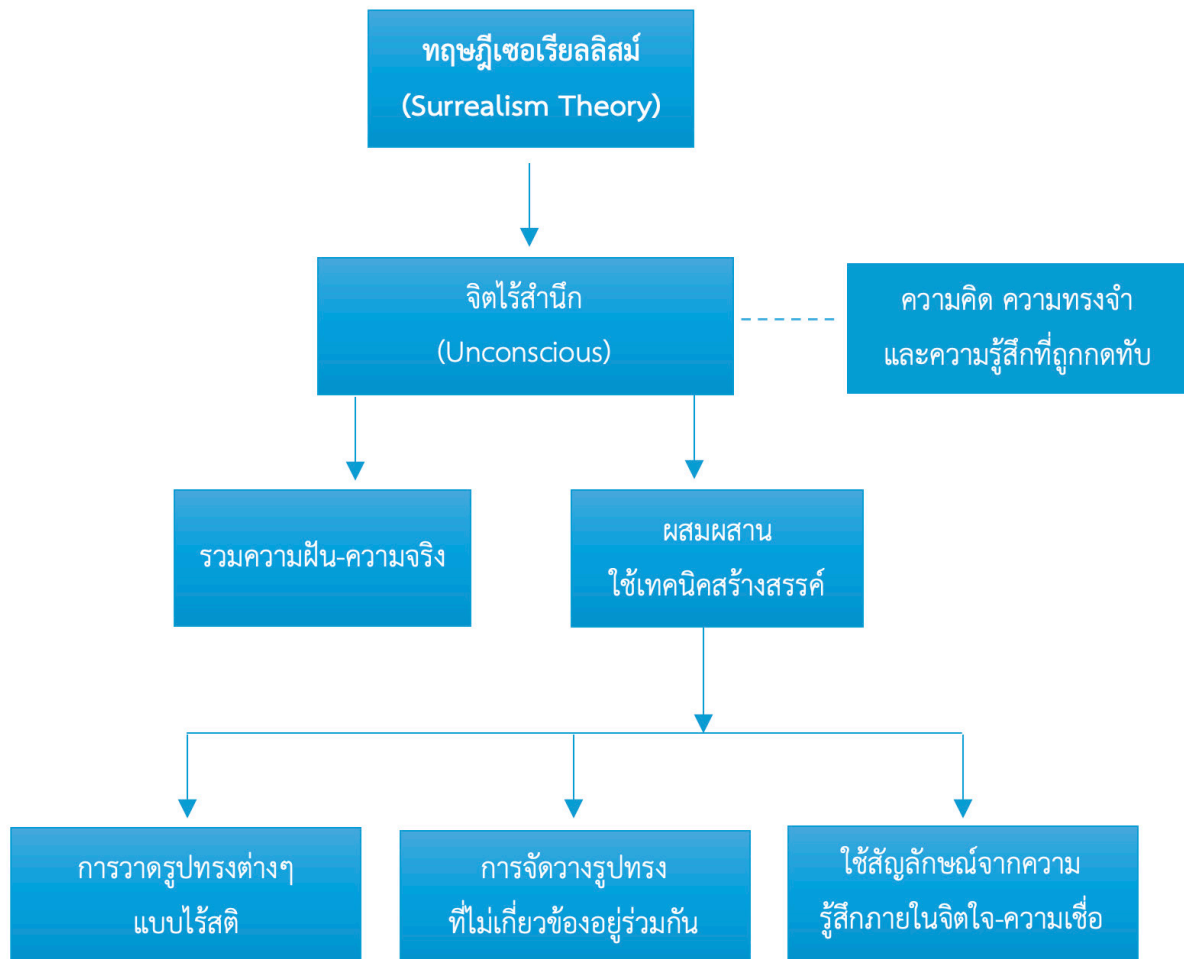
1) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) แรงจูงใจที่เกิดจากความพึงพอใจ ความรักในสิ่งที่ทำ เช่น ศิลปินที่สร้างงานเพราะต้องการแสดงออกทางอารมณ์

2) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) แรงจูงใจที่เกิดจากรางวัลหรือผลตอบแทนภายนอก เช่น การแข่งขัน การยอมรับจากสังคม

ทฤษฎีเซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism Theory) เป็นขบวนการหรือลัทธิทางศิลปวรรณกรรมที่แยกตัวออกมาจากลัทธิดาดา ถือกำเนิดขึ้นในกรุงปารีสหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ใน พ.ศ. 2467 สมาชิกของกลุ่ม



มีทั้งศิลปิน และกวีที่มีชื่อเสียงจากหลายประเทศในยุโรป และสหรัฐอเมริกา โดยอุดมการณ์ของลัทธินี้ คือ ขบถต่อขนบ กฎเกณฑ์ เหตุผล ค่านิยม ศีลธรรม จริยธรรม และหลักสุนทรียศาสตร์ เพื่อสร้างสรรค์วิถีชีวิต และผลงานศิลปะแนวใหม่ ด้วยการแสดงออกซึ่ง “ความจริงสูงสุด” อันได้แก่ พลังของจิตที่ถูกเก็บกด ความฝัน จิตใต้สำนึก ฯลฯ ตามนัยของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (สดชื่น ชัยประสาธน์. 2539: บรรณาธิการแถลง)



ภาพที่ 1 ทฤษฎีเซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism Theory) (2568)

ที่มา: ชนิสรา วรโยธา

จิตวิเคราะห์ ซิกมันด์ ฟรอยด์ ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาด้านเพศเพื่อจำแนกและแยกแยะความคิดให้สามารถเข้าถึงได้แสดงสัดส่วนความรู้สึก ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ แบ่งเป็นระดับ ด้วยกัน 3 ระดับ แนวคิดของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) (กำจร สุนพงษ์ศรี. 2554: 345)

1) แรงขับภายใน (Instincts) ฟรอยด์เสนอว่าพฤติกรรมมนุษย์ขับเคลื่อนโดยแรงขับทางเพศ (Eros) และแรงขับแห่งความตาย (Thanatos) ซึ่งสะท้อนผ่านศิลปะในรูปของความปรารถนา ความฝัน และสัญลักษณ์

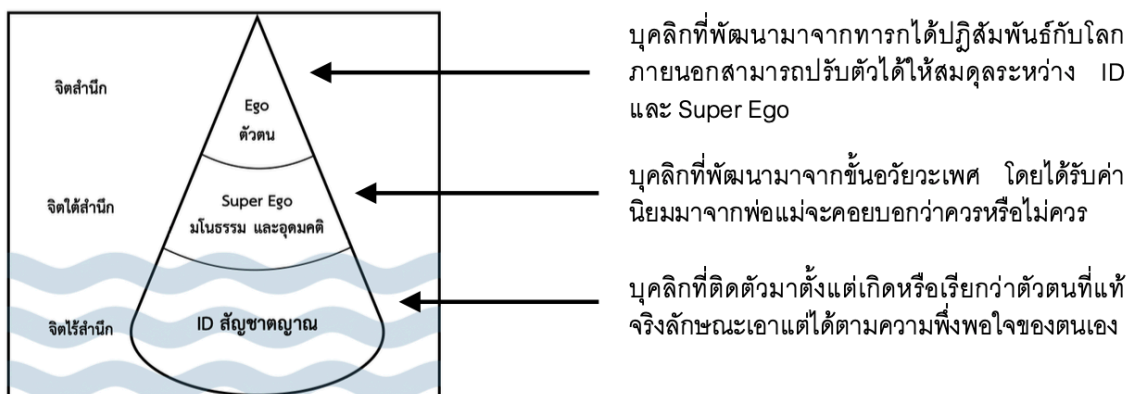




## ทางอารมณ์

2) จิตไร้สำนึก (Unconscious Mind) เป็นแหล่งสะสมของความคิด ความทรงจำ และความรู้สึกที่ถูกกดทับไว้ซึ่งมักแสดงออกอย่างแฝงเร้นในงานศิลปะ

3) ความฝันและการตีความความฝัน (Dream Interpretation): ฟรอยด์มองว่าความฝันเป็น “หนทางสู่จิตไร้สำนึก” เช่นเดียวกับศิลปะที่ทำหน้าที่เผยสัญลักษณ์ของแรงขับภายใน



ภาพที่ 2 แผนภาพแสดงตัวอย่างบุคลิกภาพ (ทฤษฎีจิตวิเคราะห์) (2566)

ที่มา: ชนิสรา วรโยธา

## งานวิจัย บทความวิชาการที่เกี่ยวข้อง

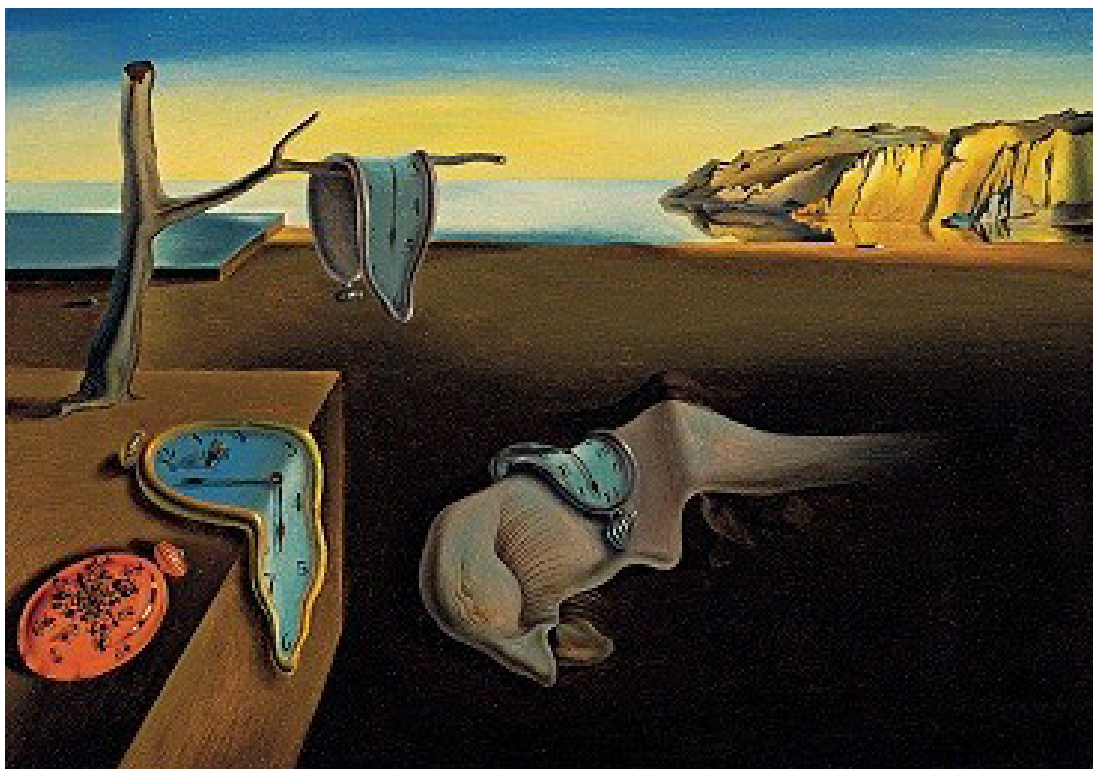
จอร์จ มิลเลอร์ (George Miller) ให้นิยามแรงจูงใจ ว่าเป็น การผลักดันและการกระตุ้น ทั้งมวลทางด้านชีววิทยา ด้านสังคม และด้านจิตใจ ซึ่งเอาชนะความคร้านของเราและช่วยให้เราทำสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะทำการกระตือรือร้นหรือกระอักกระอ่วน” แรงจูงใจ เป็องหลังการกระทำของเราถูกชี้นำโดยหลายปัจจัย เช่น ความหิวเป็นแรงจูงใจทางชีววิทยา การยอมรับเป็นแรงจูงใจทางสังคม และความอยากรู้อยากเห็นเป็นแรงจูงใจทางจิตวิทยา ดังนั้นแรงจูงใจจึงเป็นสิ่งที่ซับซ้อนกันอยู่ (ณัฐสุตา เต้พันธ์, ผู้แปล, 2564: 104-215) แรงจูงใจเป็นปัญหาสำคัญในทางจิตวิทยาเพราะการจูงใจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมโดยตรง เนื่องจากคนเรามีความสามารถที่จะทำอะไรได้หลายอย่างหรือมีพฤติกรรมแตกต่างกันออกไป ประกอบไปด้วย

- 1) มีความต้องการทางด้านร่างกาย (Physical Need)
- 2) มีความต้องการความมั่นคง (Safety Need)
- 3) มีความต้องการทางสังคม (Social Need)
- 4) มีความต้องการการยกย่อง (Ego Need)
- 5) มีความต้องการประจักษ์ตน (Self Actualization)

จากภาพที่ 1 จะพบว่าวิธีการคิดของเซอร์เรียลลิสม์จะมีอิสรภาพของรูปทรงและความคิด จึงทำให้ภาพ



ผลงานส่วนใหญ่ในศิลปะเซอร์เรียลลิสม์ มักจะมีรูปทรงที่บิดเบือน ผิดสัดส่วน จากความเป็นจริงหรือเชื่อมโยงสิ่งที่ไม่น่าจะเกี่ยวข้องกันเข้ามาไว้ด้วยกันได้ ตัวอย่างศิลปิน และผลงานเซอร์เรียลลิสม์ที่ประกอบรูปทรงต่างๆ ทางความรู้สึกไว้ในองค์ประกอบภาพ ดังนี้



ภาพที่ 3 The Persistence of Memory (1932)

ที่มา: สดชื่น ชัยประสาธน์

ซัลวาดอร์ ดาลี (Salvador Dalí) – The Persistence of Memory นาฬิกาที่ “ละลาย” อาจหมายถึงสัญลักษณ์หลักของงานชิ้นนี้ ซึ่งแสดงออกถึงการบิดเบือนเวลาและการตั้งคำถามโดยซัลวาดอร์ ดาลี เลือกรูปทรงที่แสดงความคิดด้วยนาฬิกาที่คนทั่วไปคุ้นชินแต่เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะบิดหรือเป็นของเหลว สิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงความคิดเชิงการต่อต้านกับความเป็นจริงที่ไม่สามารถพบเห็นได้ทั่วไป แต่ศิลปินเลือกแสดงออกมาในลักษณะความฝันที่สามารถฝันจนได้ตลอดไม่แน่นอนโดยผ่านรูปทรงของวัตถุ ทำให้ผู้ชมเกิดความสับสนระหว่างความเป็นจริงกับไม่จริงจากภาพที่อยู่ตรงหน้า (กัจจกร สุนพงษ์ศรี. 2554: 360)





ภาพที่ 4 The Treachery of Images (1929)

ที่มา: [www.renemagritte](http://www.renemagritte)

เรอเน มากริตต์ (René Magritte) – *The Treachery of Images* (1929) ความย้อนแย้งระหว่างภาพกับภาษา แม้ว่าภาพข้างต้นจะแสดงให้เห็นชัดเจนว่า คือ ไปป์ แต่ภาษาบรรยายกับย้อนแย้งเขียนว่า “นี่ไม่ใช่ไปป์” เรอเนต้องการท้าทายตรรกะและการรับรู้เดิมด้วยความเคยชินของผู้ชมและชวนให้ผู้คนที่ตั้งคำถามว่าทำไมจึงไม่ใช่ ทั้งๆ ที่ภาพนี้ คือ ไปป์ สิ่งเหล่านี้ศิลปินต้องการให้ผู้ชมเกิดแรงจูงใจหรือกระตุ้นทางความคิดที่เกิดความย้อนแย้งและหาวิธีหลุดพ้นหรือหาคำตอบภายในงานศิลปะ (พิมพ์พร ชูประภาวรรณ. 2564: 121)

วิธีการเพียงเล็กน้อยอาจมีส่วนช่วยให้จิตสำนึกของมนุษย์ทำงานตามสัญญาญาณมากขึ้น โดยทำให้ผู้ชมเชื่อมั่นในสิ่งที่เห็นว่าภาพนี้คือวัตถุอะไรตามประสบการณ์ที่จดจำ ดังนั้นศิลปินต้องการเพียงย้าเตือนให้ผู้ชมทบทวนความเคยชินจากสิ่งรอบตัวต่างๆ เพื่อเกิดการตระหนักถึงความเป็นจริงมากกว่าความคุ้นชิน การกระตุ้นด้วยผลงานศิลปะจึงเปรียบเหมือนกับการแฝงแนวความคิดแบบเรียบเนียนไม่ใช้การบังคับให้ทำตาม ซึ่งช่วยให้มนุษย์สามารถบังคับสมองตามธรรมชาติ หรือตามสัญญาญาณนั่นเอง





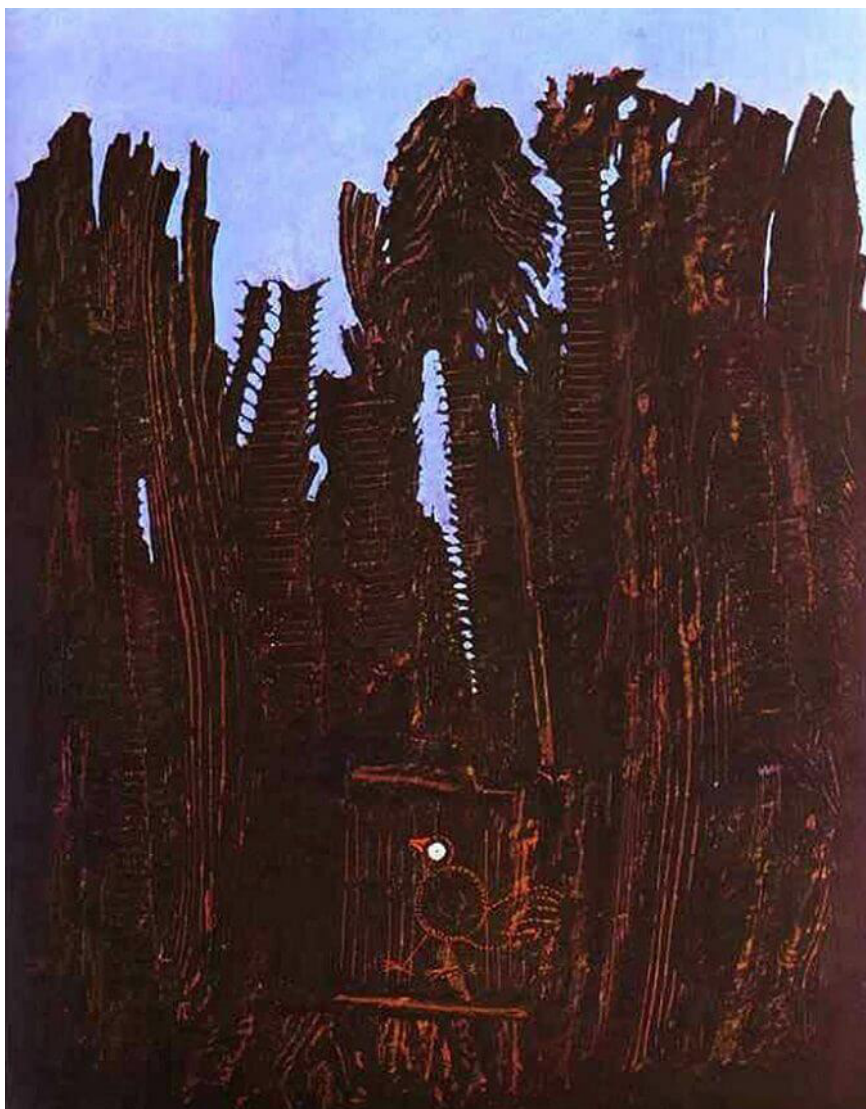
ภาพที่ 5 And Then We Saw the Daughter of the Minotaur (1953)

ที่มา: [www.moma](http://www.moma)

เลโอนอรา คาร์ริงตัน (Leonora Carrington) ผลงาน And Then We Saw the Daughter of the Minotaur (1953) เป็นหนึ่งในผลงานศิลปะเซอร์เรียลลิสม์ที่ทรงพลัง ทำลายบทบาทเพศหญิงในโลกที่ถูกครอบงำด้วยจินตนาการชายเป็นศูนย์กลาง ผ่านการสร้างสัญลักษณ์ใหม่ มีโนทอร์ตามตำนานกรีกเป็นสัตว์ร้ายเพศชายในเขาวงกตซึ่งกินมนุษย์ แต่ในภาพของคาร์ริงตันกลับเสนอ “ธิดาของมีโนทอร์” ซึ่งเป็นการพลิกกลับอำนาจทางเพศ และสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของหญิงสาวในฐานะผู้ปกป้องหรือผู้รู้แทนที่จะเป็นเหยื่อ (สมชาย ศรีสอนดี. 2563:105)







ภาพที่ 6 Forest and Dove (1927)

ที่มา: [www.max-ernst](http://www.max-ernst)

แม็กซ์ เอิร์นสต์ (Max Ernst) ผลงานนี้แสดงภาพของ “ป่าไม้หนาทึบ” ซึ่งมีบรรยากาศที่ทั้งสวยงามและน่าขนลุกพร้อมด้วย “นกพิราบ” สีขาวที่ซ่อนหรือแฝงตัวอยู่ในความมืดของผืนป่า เป็นหนึ่งในผลงานที่สะท้อนแนวคิดเซอร์เรียลลิซึมของ Max Ernst ได้อย่างชัดเจน ดังภาพที่ 6 ลักษณะของป่าที่บิดเบี้ยว สร้างจากเทคนิค Grattage (ขูดสี) ทำให้เกิดลวดลายซ้อนทับคล้ายต้นไม้ที่ประกอบไปด้วยสัญลักษณ์นกพิราบ (dove) ลอยอยู่เหนือป่ามืด เป็นสัญลักษณ์ของความหวังในความมืด แนวคิดปะทะกันระหว่างความสงบ (นก) กับความซับซ้อนของจิตใจ (ป่าลึก) ภาพไม่มีจุดรวมสายตา ไม่มีมิติที่ชัดเจน สร้างความรู้สึก “หลงทาง” คล้ายการเดินทางในฝันหรือฝันร้าย เป็นไปตามแนวทางของเซอร์เรียลลิซึม (Surrealism) ที่มุ่งเปิดประตูสู่โลกภายในของความรู้สึกและจิตไร้สำนึก



ตัวอย่างที่สำคัญอีกหนึ่งผลงาน คือ ผลงานของ ดาลี (Salvador Dalí) ภาพหลายชิ้นนำเสนอความปรารถนาและความกลัวต่อผู้หญิง พร้อมทั้งสะท้อนแรงจูงใจเชิง ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) เช่น ความวิตกกังวลทางเพศของภาพ The Great Masturbator ภาพสะท้อนความขัดแย้งในจิตใจของดาลีเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยเฉพาะความกลัวและความดึงดูดใจในเวลาเดียวกัน ตัวใบหน้าที่กำลังหลับคล้ายใบหน้าของดาลีเอง สื่อถึง จิตไร้สำนึก และความฝัน (สดชื่น ชัยประสาธน์. 2539: 57-58)



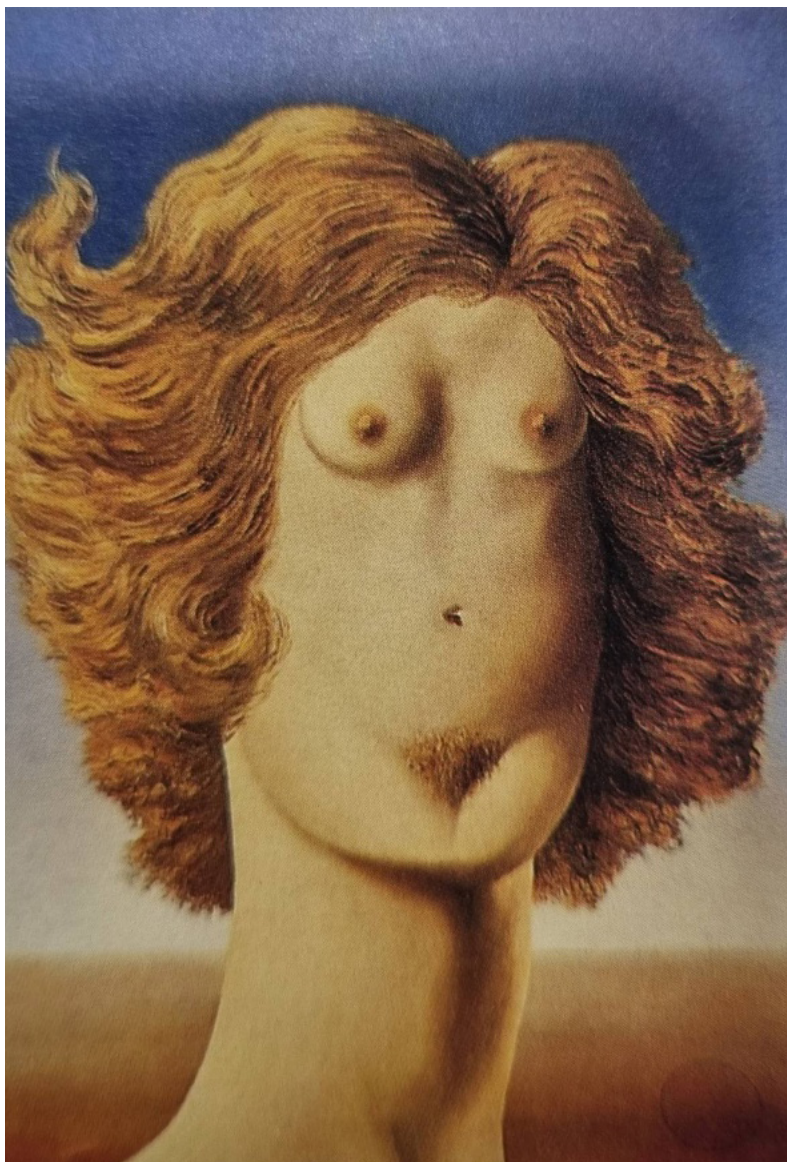
ภาพที่ 7 The Great Masturbato โดย Salvador Dalí (1929)

ที่มา: สดชื่น ชัยประสาธน์

ผลงาน The Great Masturbator สามารถวิเคราะห์ด้วยเหตุผลเชิงจิตวิทยาได้หลายประการ แต่ประการที่สำคัญและสื่อสารถึงเพศที่ปรากฏให้เห็นหญิงเปลือยครึ่งตัวเป็นตัวแทนของความต้องการทางเพศ และบางครั้งอาจแทนค่าภาพของ Gala ภรรยาของเขา โดยชายและหญิงที่มีความสัมพันธ์กันเป็นสัญลักษณ์ของแรงขับดิบในจิต ไร้สำนึก คือ จิตที่ทำตามสัญชาตญาณการสืบพันธุ์ตามธรรมชาติของมนุษย์ โดยบรรยากาศจะพบตั๊กแตนตำข้าว (praying mantis) ซึ่งอยู่ตรงกลางด้านล่าง เป็นสัญลักษณ์ของความหวาดกลัวทางเพศ เพราะแมลงชนิดนี้ตัวเมียจะกินตัวผู้หลังผสมพันธุ์ (สดชื่น ชัยประสาธน์. 2539: 52-54)







ภาพที่ 8 The Rape (1934)

ที่มา : สดชื่น ชัยประสาธน์

เรอเน มากริตต์ (René Magritte) ต้องการสะท้อนวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ที่มีมุมมองผู้หญิงเพียงแค่เรือนร่าง ไม่ใช่ตัวตนที่มีอัตลักษณ์ การวางอวัยวะสืบพันธุ์ไว้บนใบหน้า คือ การตั้งคำถามแบบตรงไปตรงมาต่อการมองผู้หญิงว่าเป็นเพียง “เครื่องมือแห่งความปรารถนา” (จิรัฏฐ์ ประเสริฐทรัพย์, 2557: 160) ภาพนี้อาจสะท้อนถึงแรงปรารถนาทางเพศที่ถูกกดทับ และการเปิดเผยภาพจินตนาการที่ซ่อนเร้นในจิตใต้สำนึกของสังคมชายเป็นใหญ่





ภาพที่ 9 The Lovers (1928)

ที่มา: [www.renemagritte](http://www.renemagritte)

เรอเน่ มากิริตต์ (René Magritte) ภาพ *The Lovers (Les Amants)* ถ่ายทอดประสบการณ์อารมณ์ส่วนตัวและภาวะการดำรงอยู่ที่ทำลายบทบาทเพศแบบดั้งเดิมแสดงให้เห็นโครงสร้างของชายหญิงจู่กันโดยมีผ้าขาวคลุมหน้า แต่แสดงอารมณ์ความรู้สึกความรักที่ถูกปิดบังการไม่อาจเข้าถึงกันได้อย่างแท้จริงหรือการแสวงหาความสัมพันธ์ที่แท้จริงในโลกที่เต็มไปด้วยอุปสรรค สะท้อนผ่านบรรยากาศอึดอัด ลึกลับ และเปี่ยมอารมณ์





ภาพที่ 10 The Robbing of the Bride (1940)

ที่มา: สดชื่น ชัยประสาน

แม็กซ์ เอิร์นสท์ (Max Ernst): ถ่ายทอดประสบการณ์อารมณ์ส่วนตัวและภาวะการดำรงอยู่ที่ทำทาบบทบาทเพศแบบดั้งเดิม ดังภาพที่ 10 ศิลปินสะท้อนผ่านหญิงสาวที่สวมเครื่องแต่งกายลึกลับ รายล้อมด้วยสิ่งมีชีวิตประหลาดที่ไม่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปในเชิงสัญลักษณ์ทางพิธีกรรม สะท้อนได้ถึงความหมายความสัมพันธ์ของเพศที่ถูกกดดัน โดยสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความลึกลับและจินตนาการ ความเชื่อมโยงความคิดในใจของศิลปิน กับภาพวาดที่มีรูปทรงครึ่งมนุษย์ ครึ่งสัตว์อาจจะระบุไปถึงแรงจูงใจภายในที่อยู่ในระดับลึกถึงความกดดัน







ภาพที่ 11 Daddy Longlegs of the Evening-Hope (1940)

ที่มา: สดชื่น ชัยประสาธน์

ผลงานของ ซัลวาดอร์ ดาลี ภาพ Daddy Longlegs of the Evening-Hope เป็นการตั้งคำถามต่ออัตลักษณ์และความจริงจากร่างกายที่บิดเบี้ยว สะท้อนจิตไร้สำนึกและบาดแผลทางจิตใจในภาพเพราะมีส่วนของร่างกายมนุษย์ที่ละลายหรือบิดงออย่างผิดธรรมชาติ เช่น แขนขาขาด ร่างไร้ศีรษะสื่อถึงความทุกข์ทรมานและความกลัวที่ฝังอยู่ในจิตใจ การใช้ “ภาพฝัน” และวัตถุที่บิดเบี้ยวเป็นลักษณะเด่นของศิลปะเซอร์เรียลลิสม์ที่พยายามเข้าถึงจิตใต้สำนึกที่ไม่สามารถอธิบายได้ (สดชื่น ชัยประสาธน์. 2539: 59)







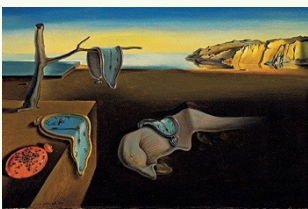
ภาพที่ 12 The Lovers (1987)

ที่มา: [www.moma](http://www.moma)

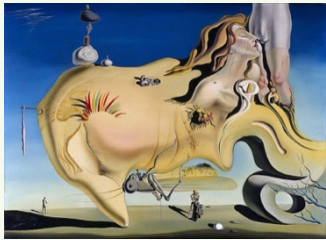
เลโอนอรา คาร์ริงตัน (Leonora Carrington) ผลงาน The Lovers (1987) ในภาพนี้แสดงร่างของ “คู่รัก” ที่มีลักษณะกึ่งเทพกึ่งมนุษย์ ล่องลอยอยู่ในพื้นที่เหนือจริงไม่มีการสัมผัสเชิงกายภาพโดยตรง แต่กลับเต็มไปด้วยพลังงานของความผูกพันทางจิตวิญญาณ รูปร่างของทั้งสองร่างเต็มไปด้วยเครื่องแต่งกายแปลกประหลาด คล้ายตัวละครในพิธีกรรมโบราณ มิติของจิตใต้สำนึกที่ได้รับอิทธิพลจากจิตวิเคราะห้และปรัชญาลึกลับ เช่น ตำนานเซลติก, คาบาลาห์ และอัลเคมี (สมชาย ศรีสอนดี, 2563: 110)



ตารางที่ 1 วิเคราะห์ทฤษฎีแรงจูงใจในงานจิตรกรรมสร้างสรรค์ศิลปะเซอร์เรียลลิสม์

| ภาพที่ | ผลงาน                                                                                                                                                       | เนื้อหาเรื่องราว                                                                                                                                                                                                                    | แนวความคิด                                                                                                    | รูปแบบ                          | องค์ประกอบทาง<br>ด้านศิลปะ                                                                                  |
|--------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1      | <br><br>The Persistence of Memory<br>(Salvador Dalí)                       | แสดงออกถึงการบิดเบือนเวลาในลักษณะความฝันที่สามารถผันผวนได้ตลอดเวลา ไม่แน่นอนโดยผ่านรูปทรงของวัตถุ ทำให้ผู้ชมเกิดความสับสนระหว่างความเป็นจริงกับไม่จริงจากภาพที่อยู่ตรงหน้า                                                          | แทนค่าความคิดต่อต้านด้วยวัตถุที่อ่อนนุ่มสร้างความขัดแย้งกับความเป็นจริง                                       | จิตรกรรม<br>สากล แบบกึ่งนามธรรม | จัดองค์ประกอบแบบซ้ายขวาเท่ากันเพื่อขับเน้นสายตาไปทั่วผลงาน                                                  |
| 2      | <br><br>The Treachery of Images<br>(René Magritte)                        | ภาษาบรรยายที่ย้อนแย้งกับแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งเพื่อท้าทายตรรกะและการรับรู้เดิมด้วยความเคยชินของผู้ชม                                                                                                                             | แทนค่าความคิดต่อต้าน และการตระหนักด้วยคำอธิบาย และวัตถุที่ไม่ตรงกัน                                           | จิตรกรรม<br>สากล แบบรูปธรรม     | จัดองค์ประกอบแบบกึ่งกลาง เพื่อขับเน้นวัตถุให้เป็นจุดเด่น                                                    |
| 3      | <br><br>Then We Saw the Daughter of the Minotaur<br>(Leonora Carrington) | สัญลักษณ์ใหม่ มีโนทอร์ตามตำนานกรีกเป็นสัตว์ร้ายเพศชายในเขาวงกตซึ่งกินมนุษย์แต่ในภาพของคารริงตันกลับเสนอ "ธิดาของมีโนทอร์" ซึ่งเป็นการพลิกกลับอำนาจทางเพศ และสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของหญิงสาวในฐานะผู้ปกป้องหรือผู้รู้แทนที่จะเป็นเหยื่อ | แทนค่าบทบาทเพศหญิงสมัยใหม่ที่มีความแข็งแกร่ง ด้วยสัญลักษณ์ของสัตว์ในตำนานกรีกที่แต่เดิมเป็นชายให้กลายเป็นหญิง | จิตรกรรม<br>สากล แบบกึ่งนามธรรม | การสร้างความสะดวกด้วยตำแหน่งและการชี้หน้าด้วยสายตาของภาพจากทิศทางของเส้นที่เชื่อมโยงไปยังอีกฝั่งด้วยสีเขียว |



|   |                                                                                                                                    |                                                                                                                                            |                                                                                                    |                                    |                                                                                                                  |
|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4 |  <p>Forest and Dove<br/>(Max Ernst)</p>           | <p>ลวดลายซ้อนทับคล้ายต้นไม้ที่ประกอบไปด้วยสัญลักษณ์นกพิราบ (dove) ลอยอยู่เหนือป่ามืด เป็นสัญลักษณ์ของความหวังในความมืด</p>                 | <p>แทนค่าความหวังด้วยแสงสว่างในความมืด และลวดลายที่ถูกซ้อนทับกัน</p>                               | <p>จิตรกรรมสากล แบบกึ่งนามธรรม</p> | <p>การกระจายภาพแบบไม่มีจุดรวมสายตาไม่มีมิติที่ชัดเจน สร้างความรู้สึก “หลงทาง”</p>                                |
| 5 |  <p>The Great Masturbato<br/>(Salvador Dalí)</p> | <p>การสื่อสารถึงเพศชายและหญิงที่มีความสัมพันธ์กันเป็นสัญลักษณ์ของแรงขับในระดับจิตไร้สำนึก ตามสัญชาตญาณการสืบพันธุ์ตามธรรมชาติของมนุษย์</p> | <p>แทนค่าจิตไร้สำนึกที่เกี่ยวข้องกับเพศ ความรักห้วงหาด้วยรูปทรงพื้นผิว ที่ยืดหยุ่นเชื่อมโยงกัน</p> | <p>จิตรกรรมสากล แบบกึ่งนามธรรม</p> | <p>เน้นความสำคัญด้วยการแยกตัวโดยแยกส่วน เพื่อถึงสายตาผู้ชม</p>                                                   |
| 6 |  <p>The Rape<br/>(René Magritte)</p>            | <p>สะท้อนวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่มองผู้หญิงเป็นแค่เรือนร่างไม่ใช่ตัวตนที่มี อัตลักษณ์ การวางอวัยวะสืบพันธุ์ไว้บนใบหน้า</p>                      | <p>แทนค่าการเสียดสีมุมมองของชายด้วยรูปทรงอวัยวะเพศหญิง ที่วางไว้ตำแหน่งบนใบหน้า</p>                | <p>จิตรกรรมสากล แบบกึ่งนามธรรม</p> | <p>สร้างจุดเด่นของภาพจากความแตกต่างและความลึกลับ คือ ลดตัดทอนหรือเพิ่มขนาดสัดส่วนทดแทนสัดส่วนของใบหน้ามนุษย์</p> |





|   |                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                       |                                    |                                                                                                      |
|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 7 |  <p>The Lovers (Les Amants)<br/>(René Magritte)</p>              | <p>ชายหญิงจูบกันโดยมีผ้าขาวคลุมหน้าแสดงอารมณ์ความรู้สึกความรักที่ถูกปิดบัง การไม่อาจเข้าถึงกันได้อย่างแท้จริง</p>                                                                                                                         | <p>แทนค่าบรรยากาศความอึดอัด และลึกลับด้วยใบหน้าที่ไม่แสดงอารมณ์อยู่ในกิริยาท่าทางของความรัก (จูบ)</p> | <p>จิตรกรรมสากล แบบกึ่งนามธรรม</p> | <p>สร้างจุดเด่นของภาพจากรูปทรงมนุษย์ที่คุ้นชินแต่ลดตัดทอนรายละเอียดเพื่อสร้างความขัดแย้งภายในภาพ</p> |
| 8 |  <p>The Robing of the Bride<br/>(Max Ernst)</p>                 | <p>สะท้อนผ่านหญิงสาวที่สวมเครื่องแต่งกายลึกลับ รายล้อมด้วยสิ่งมีชีวิตประหลาดที่ไม่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปในเชิงสัญลักษณ์ทางพิธีกรรม สะท้อนได้ถึงความหมายความลึกลับของเพศที่ถูกกดดัน โดยสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความลึกลับและจินตนาการ</p> | <p>แทนค่าความกดดันทางเพศหญิง ด้วยรูปทรงรูปทรงครึ่งมนุษย์ตัดทอนใบหน้า</p>                              | <p>จิตรกรรมสากล แบบกึ่งนามธรรม</p> | <p>เน้นความสำคัญด้วยรูปทรงครึ่งมนุษย์และใช้สีคู่ตรงข้ามสร้างจุดเด่น</p>                              |
| 9 |  <p>Daddy Longlegs of the Evening-Hope<br/>(Salvador Dalí)</p> | <p>สะท้อนจิตไร้สำนึกและบาดแผลทางจิตใจในภาพเพราะมีส่วนของร่างกายมนุษย์ที่ละลายหรือบิดอย่างผิดธรรมชาติ เช่น แขนขาขาด ร่างไร้ศีรษะ สื่อถึงความทุกข์ทรมานและความกลัวที่ฝังอยู่ในจิตใจ</p>                                                     | <p>แทนค่าความทุกข์ทรมานและความกลัวด้วยบรรยากาศที่เหลวละลายไม่มีความมั่นคงทางวัตถุ</p>                 | <p>จิตรกรรมสากล แบบกึ่งนามธรรม</p> | <p>จัดองค์ประกอบแบบซ้ายขวาเท่ากัน โดยการแยกชิ้นส่วนกระจายออกไปเพื่อขบเน้นสายตาไปทั่วผลงาน</p>        |



|    |                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                       |                                    |                                                                                                |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 10 |  <p>The Lovers<br/>(Leonora Carrington)</p> | <p>ในภาพนี้แสดงร่างของ “คู่รัก” ที่มีลักษณะกึ่งเทพกึ่งมนุษย์ ล่องลอยอยู่ในพื้นที่เหนือจริง ไม่มีการสัมผัสเชิงกายภาพโดยตรง แต่กลับเต็มไปด้วยพลังงานของความผูกพันทางจิตวิญญาณ รูปร่างของทั้งสองร่างเต็มไปด้วยเครื่องแต่งกายแปลกประหลาดคล้ายตัวละครในพิธีกรรมโบราณมิติของจิตใต้สำนึกที่ได้รับอิทธิพลจากจิตวิเคราะห์และปรัชญาลี้กลับ</p> | <p>แทนคำจิตไร้สำนึก หรือความฝันด้วยร่างมนุษย์ลดทอนผสมผสานกับสัตว์</p> | <p>จิตรกรรมสากล แบบกึ่งนามธรรม</p> | <p>จัดองค์ประกอบแบบซ้ายขวาเท่ากัน โดยการแยกชิ้นส่วนกระจายออกไปเพื่อขับเน้นสายตาไปทั่วผลงาน</p> |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|

## องค์ความรู้จากการศึกษา

จากการศึกษาวิเคราะห์ภาพรวมผลงานศิลปะแนวเซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism) ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นหนึ่งในขบวนการศิลปะที่มีอิทธิพลสูงสุดในช่วงต้นศตวรรษ ที่ 20 มีแนวคิดที่มุ่งเน้นการปลดปล่อยจินตนาการและการสำรวจจิตไร้สำนึกของมนุษย์ โดยวิเคราะห์แรงจูงใจจากผลงานศิลปะเซอร์เรียลลิสม์ศิลปินจำนวน 4 คนที่ได้รับการยอมรับ ได้แก่ ซัลวาดอร์ ดาลี (Salvador Dalí), เรอเน่ มากริตต์ (René Magritte), เลโอนอรา คาร์ริงตัน (Leonora Carrington) และแม็กซ์ เอิร์นสท์ (Max Ernst) พบว่าประเด็นที่สำคัญจากทฤษฎีแรงจูงใจในงานจิตรกรรมสร้างสรรค์ศิลปะเซอร์เรียลลิสม์ การแสดงออกเป็น 4 ประเด็น คือ 1.อัตลักษณ์ทางเพศ 2.ความปรารถนา และแรงจูงในส่วนบุคคล 3.ความขัดแย้งภายในตนเอง และ 4.อิทธิพลของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ โดยผลงานของศิลปินแต่ละท่านแสดงออกแตกต่างกันออกไป ดังนี้

1) Salvador Dalí ผลงานอย่าง The Persistence of Memory และ Daddy Longlegs of the Evening—Hope แสดงแรงจูงใจที่มาจากความวิตกกังวลเรื่องเวลา ความตาย ความกลัวจากสงคราม รวมถึงความพยายามที่จะเข้าใจโลกภายในตนเองผ่านภาพที่บิดเบี้ยว เชิงบ้ำบัตตัวเองผ่านผลงานศิลปะ

2) René Magritte ในผลงาน The Treachery of Images และ The Rape (1934) Magritte ใช้ภาพสมจริงสร้าง “ความย้อนแย้ง” และ “ความไม่สบายใจ” โดยเฉพาะ The Rape ซึ่งแสดงให้เห็นแรงจูงใจทาง



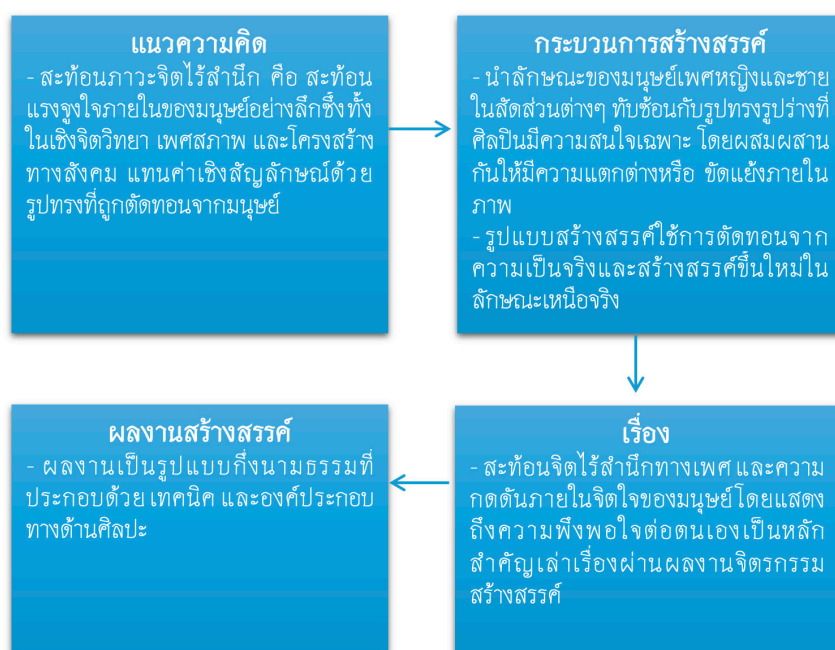
เพศและการวิพากษ์การลดทอนเพศหญิงในสื่อศิลปะและวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่

3) Leonora Carrington ผลงานอย่าง And Then We Saw the Daughter of the Minotaur แสดงแรงจูงใจของหญิงสาวที่ต่อต้านโครงสร้างชายเป็นใหญ่ โดยเสนอโลกแห่งจิตวิญญาณหญิงเพื่อฟื้นฟูอัตลักษณ์และการสร้างพื้นที่จินตนาการที่ผู้หญิงสามารถควบคุมได้เองโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้ชาย

4) Max Ernst ภาพอย่าง Forest and Dove สะท้อนแรงจูงใจที่มาจากความขัดแย้งในจิตใจ ความหลงใหลในธรรมชาติ และการหลอมรวมตัวตนกับสัตว์และวัตถุที่ไม่สามารถอธิบายได้อย่างมีเหตุผล

ศิลปะแนวเซอเรียลลิสม์ได้เป็นเพียงการ “วาดความฝัน” แต่เป็นพื้นที่สะท้อนแรงจูงใจภายในของมนุษย์อย่างลึกซึ้งทั้งในเชิงจิตวิทยา เพศสภาพ และโครงสร้างทางสังคม โดยเฉพาะการมองเพศหญิงในฐานะ ทั้งผู้ถูกระทำ และผู้ทวงคืนพลังผ่านภาพเหนือจริง นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าแรงจูงใจในงานศิลปะเซอเรียลลิสม์คือจุดตัดของ “จิตไร้สำนึก” และ “โลกภายนอก” ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

เซอเรียลลิสม์มิได้เป็นเพียงพื้นที่สำหรับการแสดงออกทางจิตไร้สำนึกเท่านั้น แต่ยังเป็นเวทีที่สะท้อนถึงมุมมองทางเพศและแรงจูงใจภายในอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเป็นหญิงความเป็นชาย และความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคมศิลปะ นอกจากนี้ยังพบทฤษฎีของซิกมันด์ ฟรอยด์ มีอิทธิพลต่อแนวคิดและสัญลักษณ์ในงานศิลปะเหล่านี้อย่างมาก บทความนี้มีเป้าหมายในการขยายขอบเขตความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างเพศและศิลปะ โดยเสนอแนวทางใหม่ในการมองงานจิตรกรรมเซอเรียลลิสม์ผ่านมิติของแรงจูงใจส่วนบุคคลและโครงสร้างสังคมทางเพศที่แฝงอยู่ในผลงาน



ภาพที่ 14 องค์ความรู้แนวคิดในผลงานจิตรกรรมสร้างสรรค์

ที่มา: ชนิสรา วรโยธา





## สรุป

งานศึกษานี้วิเคราะห์แรงจูงใจในผลงานเซอร์เรียลลิสม์ของศิลปิน ได้แก่ Salvador Dalí, René Magritte, Leonora Carrington และ Max Ernst ผลการศึกษาเผยให้เห็นแรงจูงใจหลักสี่ประการ ได้แก่ อัตลักษณ์ทางเพศ ความปรารถนาส่วนบุคคล ความขัดแย้งภายใน และอิทธิพลจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ผลงานของศิลปินแต่ละคนสะท้อนการต่อสู้ทางอารมณ์ภายใน การวิพากษ์โครงสร้างชายเป็นใหญ่ และการใช้ภาพเหนือจริงเพื่อเยยวาสร้างอำนาจให้ตนเอง เซอร์เรียลลิสม์จึงเป็นศิลปะที่สะท้อนสภาวะทางอารมณ์โลกภายใน (จิตไร้สำนึก) เข้ากับบริบททางสังคม เปิดมุมมองใหม่ต่อบทบาทเพศและแรงจูงใจในงานจิตรกรรมร่วมสมัย.

## ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวិเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างศิลปินหญิงและชาย ผลงานของศิลปินหญิงในขบวนการเซอร์เรียลลิสม์ เช่น Leonora Carrington มักแสดงแรงจูงใจที่แตกต่างจากศิลปินชาย โดยเน้นพลังของผู้หญิง การเยยวาศร้าง และอัตลักษณ์ทางจิตวิญญาณ การศึกษาที่เน้นมิติของเพศ (gendered motivation) อาจเผยให้เห็นการต่อรองอำนาจและการสร้างพื้นที่ทางศิลปะที่แตกต่าง และส่งเสริมการใช้เซอร์เรียลลิสม์ในการศึกษาเชิงสร้างสรรค์เป็นศิลปะบำบัด การเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนหรือผู้ป่วยได้แสดงออกผ่านแนวคิดเซอร์เรียลลิสม์ เช่น การวาดภาพจากความฝันหรือจินตนาการในจิตใต้สำนึก อาจมีส่วนช่วยพัฒนาแรงจูงใจในการเรียนรู้ และส่งเสริมการเยยวาศร้างทางอารมณ์ในบริบทการศึกษาแพทย์ทางเลือก

## เอกสารอ้างอิง

- กัจจกร สุนพงษ์ศรี. (2554). **ศิลปะสมัยใหม่**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรัฏฐ์ ประเสริฐทรัพย์. (2557). **ความหมายในภาพศิลปะ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิมพ์พร ชูประภาวรรณ. (2564). **เซอร์เรียลลิสม์: ศิลปะเหนือจริงกับการต่อต้านเหตุผล**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สดชื่น ชัยประสาธน์. (2539). **จิตรกรรมและวรรณกรรมแนวเซอร์เรียลลิสม์**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- สมชาย ศรีสอนดี. (2563). **ศิลปะเหนือจริง: จิตไร้สำนึกและความฝันในศิลปะศตวรรษที่ 20**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Gillian Butler and Freda McManus. (2564). **จิตวิทยา: ความรู้ฉบับพกพา**. แปลจาก Psychology: A Very Short Introduction. แปลโดย ญัฐสุตา เต๋พันธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บริษัท บุ๊คสเคป จำกัด.
- Max-Ernst. (2568). **Forest and Dove, 1927 - by Max Ernst**. [Online]. Link: <https://www.max-ernst.com/forest-and-dove.jsp>
- MoMA. (2562). **Leonora Carrington**. [Online]. Link: <https://www.moma.org/collection/>



works/393384

ReneMagritte (2568). **The Treachery of Images, 1929 by Rene Magritte**. [Online]. Link: <https://www.renemagritte.org/the-treachery-of-images.jsp>)



053 - 278967 ต่อ 311  
053 - 270451 ต่อ 311



Email : [jba.cm@mcu.ac.th](mailto:jba.cm@mcu.ac.th)  
Website : <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/barts>



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่  
139 ถนนสุเทพ ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200